

PROFIELEN

ISSUE #144 APRIL 2018



WITVAAL

BICULTURELE

JONGENS

PROBLEEM

VAN ONS

ALLEMAAL



Blogger Janine is 20, zit in het laatste jaar van haar studie communicatie en neemt haar lezers mee op avontuur in de liefde. Een avontuur met hoge pieken en diepe dalen. Haar blogs vind je als je op profielen.hr.nl zoekt op 'Janine'.

IN MEMORIAM

It is with great regret that we learned of the passing away of Kosti Oskari Antola, student of international business and management studies at Rotterdam Business School.

Kosti Antola
21 November 1996 - 31 January 2018

We knew Kosti as a social and friendly international student. He will be missed by all who knew him. Our thoughts are with his family at this difficult time.

HOGESCHOOL ROTTERDAM
ROTTERDAM BUSINESS SCHOOL

NIEUWS
04 Kort
08 Onterecht betaalde studiekosten
10 Bormans niet aansprakelijk gesteld

COLUMN
05 Lieve Tosca: Reiskostenregeling
27 DEREK OTTE: Witness the fitness

VERDER
19 Afgestudeerd Laura van Pelt (lero technisch beroepsonderwijs)
26 Uit in Rotterdam Koreaanse barbecue
28 Wie ben jij dan? Jelle van de Ridder (maritieme techniek) schildert portretten



11 **THEMA**
STUDIERENDEMENT
BICULTURELE
JONGENS



20 **INTERVIEW**
Stadsocioloog
Ilass El Hadioui
Problemen met studiesucces? De wetenschap kan helpen



24 **ACHTERGROND**
Schakelklas geeft **mbo-doorstromers** zelfvertrouwen

‘Als autochtone jongens openlijk kritiek uiten, krijgen ze een luisterend oor. Als ik dat doe, ben ik die lastige Marokkaan.’

Dauri, p.16

COLOFON Verschijningsdatum Profielen 144, 26 maart 2018 **Hoofdredacteur** Tosca Sel **Eindredacteur** Esmé van der Molen **Redactie** Darice de Cuba, Demian Janssen, Olmo Linthorst, Dorine van Namen, Jos van Nierop, Lana van der Meer (stagiair) **Redactieraad** Elsje Jorritsma (voorzitter) **Corrector** Marco Prins **Medewerkers aan dit nummer** Jonathan van Noord, Hoger Onderwijs Persbureau [HOP] **Foto's** Frank Hanswijk, Anne Hospers, Wouter Le Duc, Wietse Pottjewijd, Hans Reitzema, Stef Schellekens, Sugarcoated, Bob van der Vlist, Astrid Zuidema **Illustraties** Katja Hermann (stagiair), Demian Janssen, Krelis, Evi Penders (stagiair) **Vormgeving** evvu.ch/Evelien van Vugt **Cover** Demian Janssen **Redactieadres** Museumpark 40, hoogbouw bg, kamer MPH.00.035. Postbus 25035, 3001 HA Rotterdam. Telefoon: (010) 794 45 75, e-mail: profielen.hr.nl. **Open** ma. t/m vr. 10.00-17.00 uur **Advertenties** Via profielen.hr.nl **Druk** Tuijtel, Hardinxveld-Giessendam **Jaargang** 29 **ISSN** 1385-6677. **Profielen 145** verschijnt op 14 mei 2018. HET IS VERBODEN ZONDER TOESTEMMING VAN DE HOOFDREDACTEUR

ARTIKELLEN OF ILLUSTRATIES GEHEEL OF GEDEELTELIJK OVER TE NEMEN.

Aan dit nummer werkten mee:



< KATJA HERMANN
Stagiair illustratie
Katja komt uit Duitsland (Stuttgart) en studeert sinds 2015 aan de WdKA. Drie dagen per week versterkt ze de beeldredactie. Zie haar mooie handlettering op p.8.

> EVI PENDERS >
Stagiair illustratie
WdKA-student Evi loopt vrijwillig twee dagen in de week stage bij *Profielen*. Voor het eerst in haar leven maakte ze een strip. Blader naar p.6 voor het resultaat.



< YVONNE VAN DE MEENT
Journalist
Yvonne schreef eerder over de kennistoetsen op de pabo in het Onderwijsblad van de AOb. Nu bezocht ze de mbo-hbo doorstroomklas van de pabo voor *Profielen* (p.24).

Kort

VOOR JE STUDIE DE GRENS OVER

BIJNA EEN KWART VAN DE STUDENTEN GAAT VOOR ZIJN OPLEIDING NAAR HET BUITENLAND; studenten van universiteiten vrijwel even vaak als studenten van hogescholen. Hbo'ers zien vaker op tegen de kosten.

Studenten van hotelscholen zijn het meest reislustig. Driekwart van hen studeert minstens drie maanden in het buitenland. Weinig verrassend gaan ook studenten toerisme en vrijetijdsbesteding graag internationaal (57 procent), op de voet gevolgd door studenten vreemde talen (48 procent) en kunststudenten (veertig procent). Studenten financieel management en fiscaal recht blijven liever thuis, net als toekomstige leraren.

Het CBS baseert zich op een enquête onder twintigduizend afgestudeerden in het studiejaar 2015-2016. Studeren in het buitenland is volgens vrijwel iedereen 'een waardevolle ervaring voor hun **persoonlijke ontwikkeling**' (97 procent) en 'goed voor de loopbaan' (86 procent).

Bron: HOP, cbs.nl



FOTO: THINKSTOCK

YES OR NO BABY

6,26 per 1.000 vrouwen krijgen na hun 35ste een kind. In 2010 was dit 6,14 per 1.000.

6,26
STIJGER



1,98
DALER

Het aantal tienermoeders daalt naar **1,98 per 1.000 vrouwen** (2017). In 2010 waren dit nog 3,84 per 1.000 vrouwen.

Bron: cbs.nl

'Sommige van de beste wetenschappers in dit land krijgen subsidie van de European Research Council. Zij lopen het grootste risico om straks te vertrekken',

zegt **Guillaume Charras**, een Franse professor in biofysica aan University College London, over de gevreesde braindrain na de brexit. (Bron: theguardian.com)

Leven lang leren

52 % van de **25- tot 65-jarigen** volgt werkgerelateerde cursussen.

67,7 % van de **hoogopgeleiden** doet aan bijscholing.

46,7 Bij **middelbaar opgeleiden** is dit 46,7%.

29,3 Bij **laagopgeleiden** is dit percentage het laagst.

Bron: cbs.nl

Hoe kun je op korte termijn geld besparen?

Ben je tijdelijk blut omdat je door stage bijvoorbeeld geen tijd hebt om te werken? Dan kan je met deze simpele dingen geld besparen.

Tips

Brooddoos

Neem je eigen lunch mee. Al scheelt het soms maar een paar euro per dag, over de hele week bekeken spaar je met die gesmeerde bammetjes toch flink wat uit.

Stop met shoppen

Koop alleen kledingstukken die je echt nodig hebt, zoals onderbroeken of sokken. Onthoud: als je later groot bent en een serieuze baan hebt, kan je superveel kleding kopen. Nu is eten belangrijker.

Biertjuh

Drink in de kroeg bier in plaats van wijn. Bier is goedkoper, goedkoper is beter.

Persoonlijke tips van stagiair Lana van der Meer.

'Ik ben niet bloeddorstig, maar ik wil wel een signaal afgeven. Het kan gewoon niet dat een volksvertegenwoordiger een groep mensen op deze manier stigmatiseert.'

HR-docent **Oxana van der Molen** over de uitspraak van D66-fractievoorzitter **Alexander Pechtold**:

'Ik moet de eerste Rus nog tegenkomen die zelf zijn fouten rechtzet.'

Bron: profielen.hr.nl



COLUMN

LIEVE TOSCA

DIE NIEUWE REISKOSTEN-REGELING KOST ME KLAUWEN MET GELD



FOTO: SUGARCOATED

Lieve Tosca,

Sinds januari maakt de hogeschool maandelijks minder geld naar me over. Toen ik checkte hoe dat kwam, ontdekte ik dat er flink in mijn reiskosten gesneden was. Ik krijg nu 50 euro minder vergoeding dan voorheen en m'n reiskosten zijn er niet minder op geworden. De reiskostenvergoeding zou op deze manier eerlijker verdeeld worden over de collega's, maar ik voel me eerlijk gezegd een beetje genaaid. Is hier niets aan te doen?

Lfs, Treintje

Lief Treintje,

Er is sinds de jaarwisseling inderdaad iets veranderd aan de reiskostenvergoeding: iedereen krijgt een reiskostenvergoeding van 0,19 cent tot maximaal 20 kilometer per enkele reis (dus max 40 kilometer per dag). Mensen die van ver komen, krijgen nu iets minder geld (voorheen werd er tot 23 kilometer vergoed), terwijl mensen die dichtbij wonen (binnen 5 kilometer) nu ook een vergoeding krijgen. De vergoeding is eerlijker, maar als je ver weg woont leg je geld toe. Sjoerd van Vliet, nu voorzitter van de centrale medezeggenschapsraad (cmr) en voorheen voorzitter van de personeelsgeleding van de cmr, vindt dat met dit beleid alle medewerkers de reiskostenvergoeding krijgen die zij verdienen.

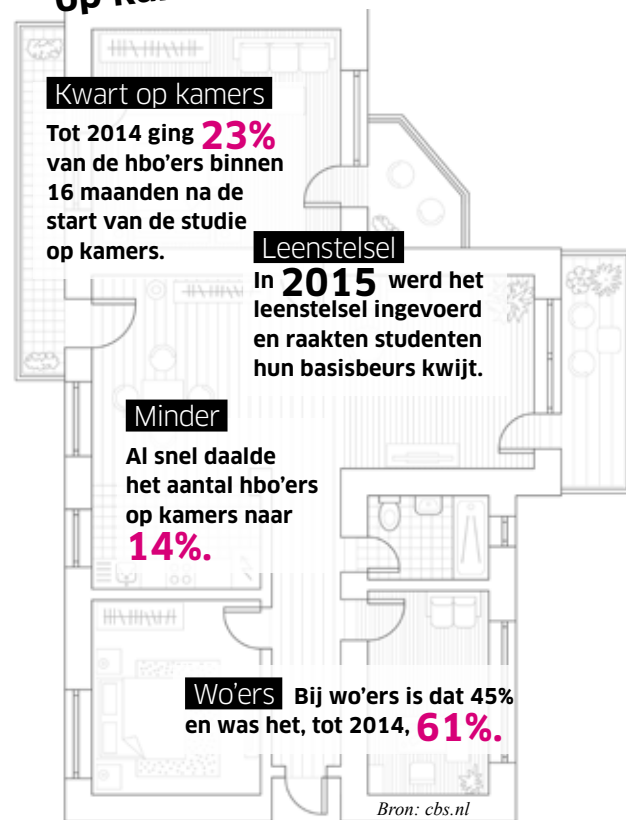
Voor mensen die ver weg wonen én met de trein reizen, heeft hij een advies: **'Overweeg een Dal Vrij-abonnement. Dat kost je 102 euro per maand en daarmee reis je 'gratis' buiten de spits. Als je werkzaamheden het toelaten, kan je hiermee veel geld besparen.'** Dus als je voor 06.30 of na 09.00 uur heen kan reizen, en voor 16.00 of na 18.30 uur terug, heb je geluk. Wie minder flexibel is, moet betalen.

Als jij geld moet bijleggen, snap ik dat je je genaaid voelt. Zeker omdat je ooit bij het tekenen van je contract afspraken hebt gemaakt over een bepaalde hoeveelheid inkomsten en het is zuur als dat in jouw nadeel verandert. Blijkbaar kan je door de uitruilregeling (zoek maar op Hint) wat **belastingvoordeel krijgen op je vakantiegeld en decemberuitkering.** Als het je dan nog veel geld kost, heb je een mooi gesprekspunt voor de volgende salarisonderhandeling.

Lfs, Tosca

Tosca Sel is hoofdredacteur van Profielen. Heb je ook een vraag voor haar? Mail Lieve Tosca op t.sel@hr.nl. En volg haar wekelijkse rubriek op profielen.hr.nl.

Minder studenten op kamers



'Ik heb even op het advocatenkantoor rondgevraagd en geen collega, inclusief mijzelf, haalde alle zestig studiepunten in het eerste jaar.'

Als onze universiteit dezelfde norm zou hanteren als de EUR, had ons kantoor nooit bestaan.'

Dat zei **advocaat Folsche** voor het **College van Beroep voor het Hoger Onderwijs** in een zaak over N=N (het 60-puntenbsa op de Erasmus Universiteit).

Bron: erasmusmagazine.nl

We hebben iets nieuws:

Humans of HR

PROFIELEN HEEFT EEN NIEUW KANAAL: Humans of HR.

Hoofdredacteur Tosca Sel vertelt waarom we hiermee zijn gestart: 'Wij kwamen tijdens ons werk vaak mensen met mooie verhalen tegen, maar die verhalen waren niet altijd geschikt voor Profielen. Omdat ze niet in het verhaal pasten waar we aan werkten of omdat ze niet nieuwswaardig waren. Met Humans of HR hebben we plek om meer mooie verhalen te delen.'

Lees bijvoorbeeld het verhaal van Tsegish, de altijd vrolijke barista op Museumpark. Of dat van student Ben die brak met de Jehova's Getuigen om zijn eigen leven te kunnen leiden.

Wil je Humans of HR volgen? Dat kan via humansofhr.nl, Instagram of Facebook.

Ken of ben jij iemand die thuishoort op Humans of HR? Mail dan naar profielen@hr.nl.



Tsegish

FOTO'S: WIETSE POTTJEWIJD

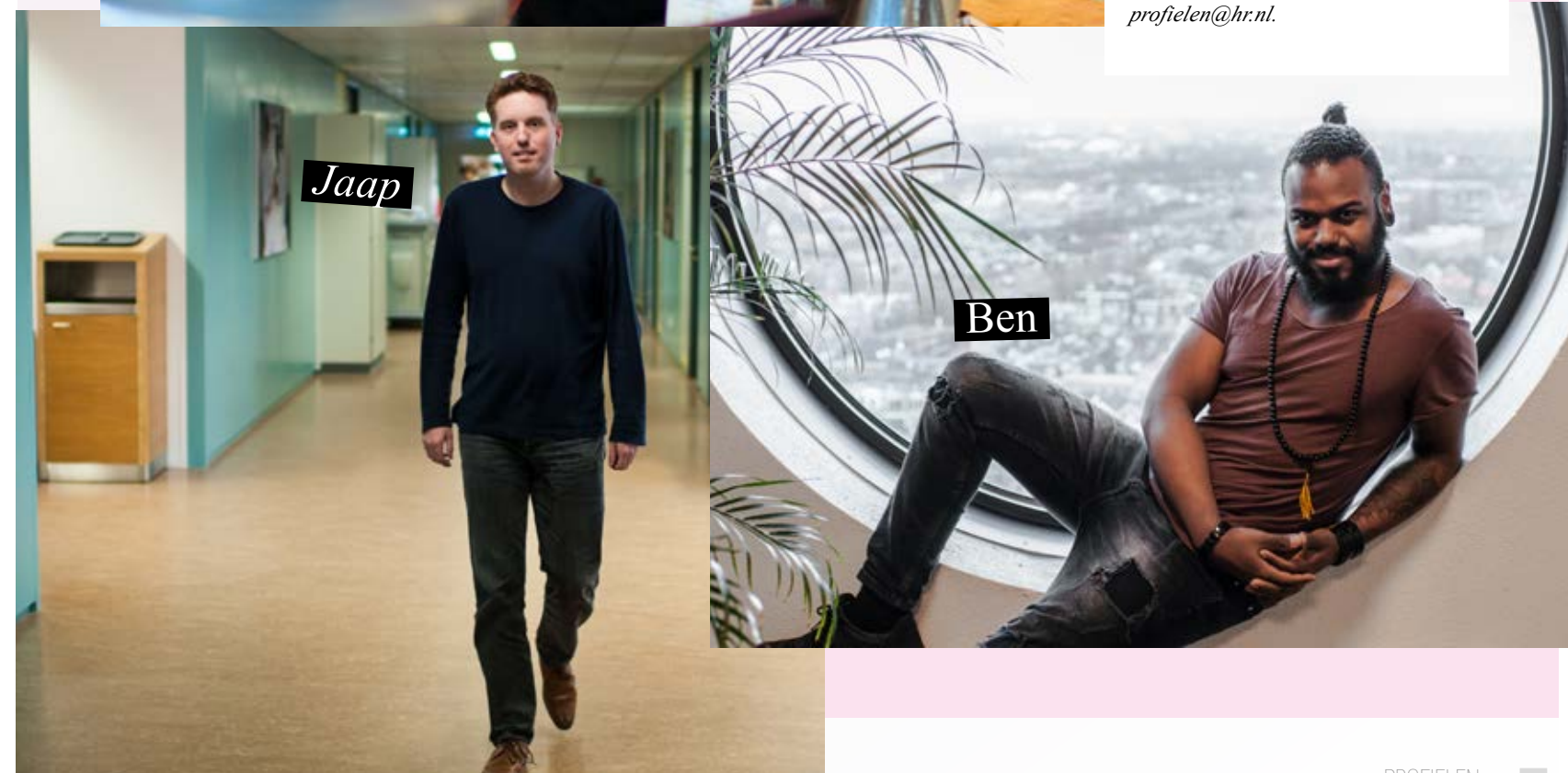
Minder boeven

IN DE AFGELOPEN VIJF JAAR IS HET AANTAL DOOR DE POLITIE GEREgistREERDE MISDRIJVEN IN ROTTERDAM MET 23 PROCENT AFGENOMEN. Daarbij gaat het om misdrijven waarvoor een melding of aangifte is gedaan. Ook daalde het aantal geregistreeerde verdachten. In de lijst met meeste verdachten per inwoner staat Rotterdam op de tweede plaats, na Den Haag. Bron: CBS, ad.nl

STRIP: *Onterecht betaalde studiekosten*



EVRI PENDERS, STAGIAIR ILLUSTRATIE



Jaap

Ben

ONTERECHT BETAALDE STUDIE KOSTEN

ILLUSTRATIE: KATJA HERMANN

Tot eind 2017 heeft de HR IN TOTAAL 5.600 claims ontvangen over kosten voor digitale leermiddelen. Een groot deel van de claims bleek terecht. De studenten hadden de leermiddelen dus niet hoeven te betalen. De studenten krijgen het geld daarom terug en dat gaat de HR voorlopig zo'n 230.000 euro kosten.

GENOEMD BEDRAG GAAT ZEKER VERDER OPLOPEN, OMDAT DE TERUGBETAALREGELING NOG LOOPT én bovendien is uitgebreid naar andere kosten die studenten onterecht hebben gemaakt, zoals voor studiereizen. Alle studenten ontvingen afgelopen november een e-mail over de extra studiekosten. Dat leverde, naast nog eens 289 claims voor gemaakte kosten voor digitale middelen, ook 266 terugbetaalformulieren op voor de andere studiekosten.

Inmiddels zo'n honderd studenten sportmarketing & management willen de 135 euro terug die ze moesten betalen voor hun verplichte studie-uitje naar de Sneekweek. 'Op een door de opleiding verstuurd document stond dat de activiteit verplicht was en dat je anders je studiepunten niet kreeg', vertelt Maartje Hamans die de terugbetaalactie op de HR coördineert. 'Het is onduidelijk of de studenten een alternatief is geboden.'

Omdat het onderwijs voor iedereen toegankelijk moet zijn, moeten de kosten zich beperken tot het collegegeld, vindt de overheid. In de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) staat dat een onderwijsinstelling de student alleen geld mag vragen voor extra te maken kosten als er een kosteloos alternatief wordt aangeboden.

Dit geldt niet voor zaken die niet direct met het onderwijs te maken hebben. Bij extra sportactiviteiten en eten uit de kantine staat het de student immers vrij om daar wel of geen gebruik van te maken. Bij verplichte studiereizen ligt dat anders en nemen de studenten gewoon aan dat ze mee moeten en het zelf moeten betalen, zeker als de opleiding niet actief communiceert dat er een kosteloos alternatief is. Dat is de gang van zaken bij meer onderwijsinstellingen, blijkt uit onderzoek van de Onderwijsinspectie en uit een recent artikel van *NRC Handelsblad*.

Soms wordt de student duidelijk gemaakt dat hij er echt niet onderuit kan, zoals bij de eerdergenoemde Sneekweek. 'Er zijn meer voorbeelden van ongelukkige communicatie', vertelt Hamans. 'Ons collegebestuur stelt dat twijfel die veroorzaakt is door de organisatie, bijvoorbeeld over het bestaan van een alternatief, een grond kan zijn voor terugbetaling.'

Rechtsbureau: 'Blij dat de HR dit doet'

Uniek

De terugbetaalactie van de HR is best uniek, vertelt Lars Klappe, voorzitter van het Landelijk Studenten Rechtsbureau (LSR). 'Op de HR gaat het, bij de schaal waarop er geld is gevraagd voor digitale leermiddelen, om een vrij ernstige schending, maar ik heb slechts van één andere instelling gehoord die studenten opriep om zich te melden.'

'Wij zijn blij dat de HR dit doet en dat er al zo'n groot bedrag is terugbetaald. Veel andere instellingen zijn er wel mee bezig, maar niet zo proactief. Als opleiding moet je duidelijk communiceren dat er een kosteloos alternatief is, maar ik heb het idee dat instellingen de informatie daarover bewust ergens wegstoppen op een website of het onderwerp boven de markt laten hangen. Maar de HR is er, lijkt het, op dit moment zeer serieus mee bezig', vindt Klappe.

Niet alleen keert de HR onterecht betaalde studiekosten uit, ook de voorlichting wordt verbeterd. Wat betreft de omvang van de toegekende claims voor digitale leermiddelen zijn de instituten IFM (financieel management) en IvG (zorg) koplopers. Ze zitten nu elk op meer dan 50.000 euro. Hamans: 'Bij IvG moesten studenten ExpertCollege aanschaffen, een e-learningomgeving die zo'n 150 euro kost. Dat is door veel studenten geclaimd en die claims zijn ook gehonoreerd.'

Let op verjaringstermijn

De extra kosten verschillen per opleiding. Soms wordt er niks extra's gevraagd of gaat het slechts om kleine bedragen. Toch lijkt het opvallend dat op dit moment in totaal nog geen 10 procent van de studenten heeft gereageerd op de terugbetaalregeling.

Hamans: 'Wie nog niet eerder claimde en van mening is dat gemaakte kosten onterecht zijn, kan nog steeds een claim indienen. Je moet wel rekening houden met de verjaringstermijn. Bij de digitale leermiddelen komen betalingen gedaan na 15 mei 2012 in aanmerking. En bij de andere gemaakte kosten gaat het om betalingen gedaan na de brief van minister Bussemaker van 28 april 2015.'

In die brief legt de voormalig minister uit in welke gevallen opleidingen de student extra kosten in rekening mogen brengen. De brief is op sommige punten voor meerdere uitleg vatbaar. Bussemaker heeft het bijvoorbeeld over uitzonderingen waarvoor de opleiding geen alternatief hoeft te bieden. Zo mag er bij de opleidingen bml (biologie en medisch laboratoriumonderzoek) en chemie wel geld worden gevraagd voor een labjas.

Iets vergelijkbaars geldt voor de kosten die studenten van de Willem de Kooning Academie moeten maken. Van hen wordt verwacht dat ze verf, papier, inkt, stof en garen zelf betalen. Dat wordt duidelijk uit de OER (onderwijs- en examenregeling), waarin staat dat 'bij aanvang van het studiejaar aan de student een inschatting wordt geboden van de bijkomende kosten'.

'Om de kosten te drukken hebben we op de locatie een winkel waar studenten voor een lage prijs de standaardmaterialen kunnen kopen', vertelt Jacqueline Lavooy, manager bedrijfsvoering van de WdKA. Bij de masteropleidingen van de WdKA kunnen studenten bij specifieke projecten hun kosten bovendien deels declareren. ■

Jos van Nierop

Bormans niet aansprakelijk; rechter geeft roc veeg uit de pan



FOTO: FRANK HANSWIJK

Er is een uitspraak in de zaak van ROC Leiden tegen Ron Bormans en andere oud-toezichhouders van het roc. Bormans had, net als de andere oud-toezichhouders van de onderwijsinstelling, niet aansprakelijk gesteld moeten worden, vindt de rechtbank. ROC Leiden heeft op geen enkele wijze hard kunnen maken dat Bormans iets te verwijten valt.



FOTO: WIKIMEDIA/ORO

RON BORMANS, VOORZITTER VAN HET COLLEGE VAN BESTUUR VAN DE HOGESCHOOL ROTTERDAM, KAN OPGELUCHT ADEMHALEN.

Er hing sinds eind 2015 een miljoenenclaim boven zijn hoofd vanwege het vastgoeddebaacle bij ROC Leiden. Maar de rechter maakte eind februari gehakt van de claim van ROC Leiden als zou hij daar samen met zijn collega-toezichhouders persoonlijk aansprakelijk voor zijn.

VAN 46 NAAR 220 MILJOEN

Bormans was van 2006 tot 2010 lid van de raad van toezicht van ROC Leiden en tevens lid van de commissie-nieuwbouw van die raad. In die tijd begon het bestuur van ROC Leiden aan de bouw van twee nieuwe panden en werden beslissingen genomen over de financiële structuur van het nieuwbouwproject van het roc. Later bleken zowel de bouw als de financiering vele miljoenen meer te kosten dan verwacht. Het prijskaartje steeg van 46 miljoen naar zo'n 220 miljoen, blijkt uit de uitspraak.

Anderhalf jaar geleden stelde ROC Leiden twee ex-bestuurders en elf oud-toezichhouders, onder wie Bormans, persoonlijk aansprakelijk voor het uit de hand gelopen nieuwbouwproject. De schade werd geraamd op 40 miljoen euro, gelijk aan het bedrag waarmee toenmalig minister Bussemaker ROC Leiden moest redden. De rechter vindt nu dat het roc de schade beter had moeten onderbouwen.

AANSPRAKELIJK STELLEN 'OPMERKELIJK'

Het roc verweet de oud-bestuurders en -toezichhouders dat ze 'verplichtingen zijn aangegaan die het onderwijs van ROC Leiden zo ernstig hebben geschaad dat de stichting dreigde om te vallen'. De rechter is echter zeer kritisch over het feit dat ROC Leiden niet alleen de bestuurders, maar ook de toezichhouders aansprakelijk heeft gesteld. Hij noemt het 'op zijn minst opmerkelijk' dat ROC Leiden dat deed, terwijl de commissie-Meurs al had geconcludeerd dat hen geen ernstig verwijt kon worden gemaakt. Deze commissie deed in opdracht van de minister in 2015 onderzoek naar de gang van zaken rond de nieuwbouw en de rol van bestuurders en toezichhouders.

Uit de uitspraak blijkt dat het roc zijn claim nauwelijks heeft onderbouwd.

Nog opmerkelijker is vervolgens dat ROC Leiden niet heeft gesteld wie precies welke verwijten moeten worden gemaakt, terwijl de impact van het aansprakelijk stellen als 'groot verondersteld kan worden', zegt de rechter.

ROC WILDE LIEVER EEN VONNIS

Uit de uitspraak blijkt dat het roc zijn claim tegen de ex-bestuurders nauwelijks heeft onderbouwd. Toen de rechter gedurende het proces zelf voorstelde om een extra ronde in te lassen om die onderbouwing alsnog te geven, vroeg ROC Leiden in plaats daarvan om een vonnis.

Het gebeurt overigens zelden dat een rechter toezichhouders persoonlijk aansprakelijk stelt. De bewijslast is hoog. Van iedere toezichhouder moet individueel vastgesteld worden of deze zijn of haar taak 'onbehoorlijk' heeft vervuld en of hen daarvan een 'ernstig verwijt' kan worden gemaakt. Daarvan heeft ROC Leiden de rechtbank niet kunnen overtuigen.

BORMANS BLIJ, 'ROC VERDIENT RUST'

Ron Bormans zegt in een reactie dat hij blij is met de uitspraak, ook al komt deze 'niet geheel onverwacht'. 'Het belangrijkste is dat ROC Leiden nu de rust krijgt die het verdient om goed onderwijs te verzorgen.' ■ *Olmo Linthorst*

HET LAGE STUDIERENDEMENT VAN BICULTURELE JONGENS

IS EEN PROBLEEM VAN ONS ALLEMAAL

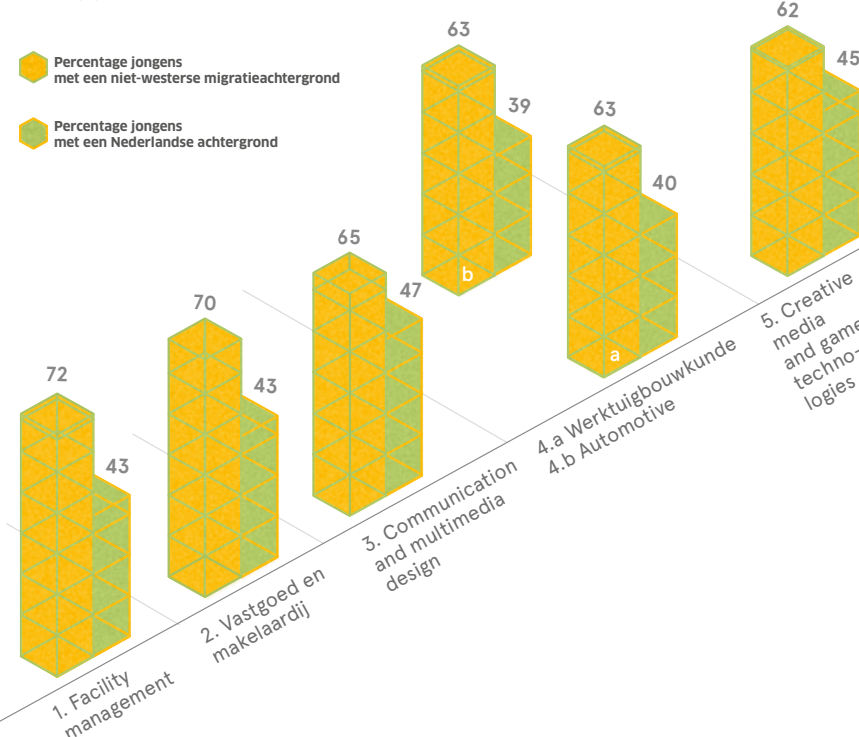
Zelfde basisonderwijs, zelfde havo- en mbo-diploma's, maar een totaal ander nettoresultaat op het hbo: Hoe kan het dat jongens met een niet-westerse achtergrond veel minder vaak een HR-diploma halen dan hun autochtone mannelijke klasgenoten? En vooral: hoe kan het gat worden gedicht? >>

Tekst Esmé van der Molen Cijfers Maaike Bajwa, HR
Illustratie Wendy van der Wauw Graphic Jamie Groenestein Fotografie Hans Reitzema



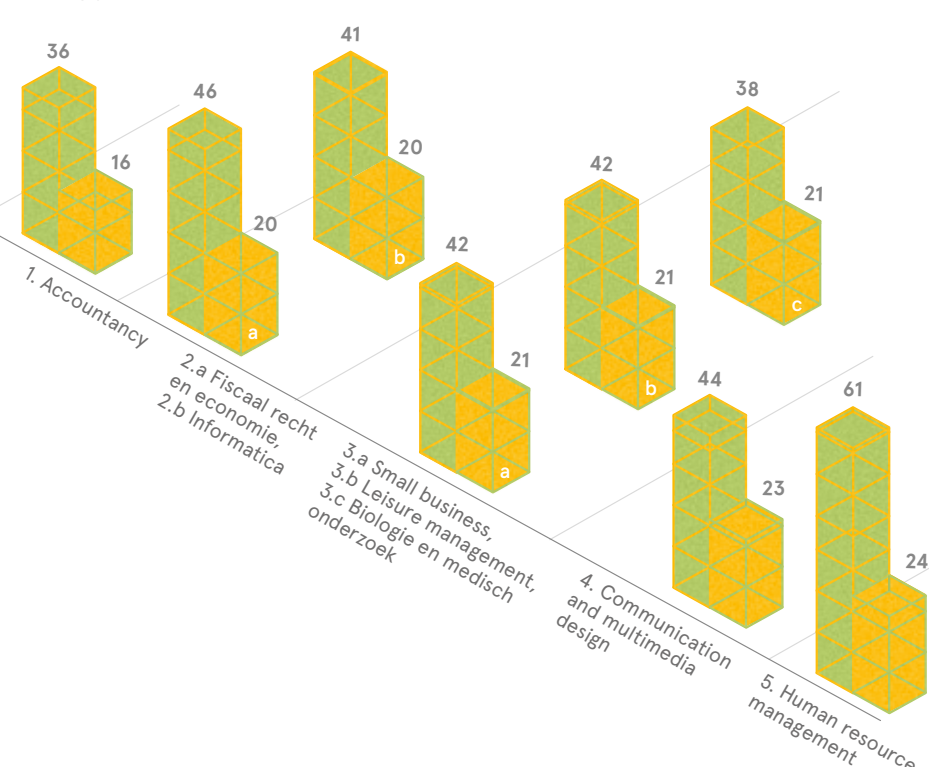
HOOGSTE EERSTEJAARSUITVAL

GEMETEN OVER DE COHORTEN 2012 T/M 2016 IN PROCENTEN



LAAGSTE 8-JAARSRENDEMENT

GEMETEN OVER DE COHORTEN 2005 T/M 2009 IN PROCENTEN



► **IN HET HBO HALEN MAAR WEINIG STUDENTEN NA VIJF JAAR HUN DIPLOMA. OP DE HR IS DIT NIET HOGER DAN 34 PROCENT.** Toch kon collegevoorzitter Ron Bormans afgelopen januari positief nieuws brengen. Sinds twee jaar zit het rendement weer (een beetje) in de lift. Tegelijkertijd hangt daar een schaduw overheen, want het rendement van jongens met een niet-westerse migratieachtergrond (hierna biculturele jongens genoemd) blijft achter. **Nog minder dan 1 op de 3 biculturele jongens heeft na 8 jaar een diploma aan de HR.** Het laagste rendement heeft de opleiding accountancy. Daar slaagde in de periode tussen 2005 en 2009 maar 16 procent van de biculturele jongens erin om de HR na 8 jaar met een diploma te verlaten. Facility management heeft met 72 procent de hoogste uitval in het eerste jaar onder deze groep. **‘Dat studiesucces samenhangt met diversiteit doet me pijn’,** zei scheidend HR-directeur Johan Sevenhuijsen drie jaar geleden in *Profielen*, en *fast forward* naar 2018 hebben zijn woorden niet aan kracht ingeboet. Niet alleen het lage rendement is een probleem, misschien nog wel ernstiger is het gat tussen biculturele jongens en jongens met een autochtone achtergrond. Deze jongens hebben veel met elkaar gemeen. Ze zijn allemaal naar de havo of het mbo gegaan. Daaraan voorafgaand hebben ze op een Rotterdamse, of in ieder geval Nederlandse, basisschool gezeten. Zelfde Cito’s, zelfde centrale examens, maar een totaal ander nettoresultaat op het hbo. **Hoe kan dat?**

WISKUNDE

Veel van de Hogeschool Rotterdammers die *Profielen* voor dit artikel heeft gesproken, schuiven met puzzelstukjes bij het beantwoorden van deze vraag. **Taalachterstand, niet-verwante mbo-vooropleidingen zonder wiskunde en verkeerde studiekeuzes zijn veelgehoorde verklaringen. Maar ook de arbeidsmarkt is een factor.** Directeur Mirjam van den Bosch van EAS (techniek) ziet dat mbo’ers die al een startkwalificatie hebben makkelijk aan het werk kunnen. **‘Ik heb de indruk dat een deel van hen het probeert op het hbo. Lukt het niet, dan is er geen man overboord** en gaan ze aan het werk.’ Als het ‘niet lukt’, dan is naast taal vooral wiskunde de spelbreker. Dat geldt voor studenten ongeacht hun afkomst, maar onderwijsmanagers en directeuren zien dat het vooral mbo’ers van niet-verwante vooropleidingen zijn die struikelen over wiskunde. Vaak hebben deze studenten een niet-westerse migratieachtergrond. Martine Borggreve is onderwijsmanager bij vastgoed en makelaardij waar de eerstejaarsuitval onder biculturele jongens 70 procent is tegenover 43 procent bij autochtone jongens. ‘Mensen met een niet-verwante mbo-opleiding zonder wiskunde en economie kunnen beter niet starten bij onze opleiding. Die vallen heel vaak uit. We zijn hier duidelijk over in onze voorlichting, maar de studenten komen toch. Het blijft lastig zolang je niet kunt selecteren aan de poort.’ Waar aan havoleerlingen toelatingseisen (zoals een bepaald profiel) mogen worden gesteld van de wet, zijn mensen met een mbo-4 diploma altijd toelaatbaar tot het hbo.

Hier wordt steen en been over geklaagd, want de gevolgen laten zich zien in de rode rendementscijfers, zeggen opleidingen. **Dat mbo-instromers vaker een biculturele achtergrond hebben, heeft te maken met het feit dat kinderen van allochtone en laagopgeleide ouders** vaker een lager schooladvies krijgen dan kinderen van hoogopgeleide ouders. Om het hbo te bereiken, moeten zij dus eerst de halte mbo nemen. Als ze dan ook nog een mbo-opleiding hebben gedaan die niet verwant is, hebben ze vaak al drie of vier jaar geen wiskunde gehad. Opleidingen zoals vastgoed en makelaardij bieden wel bijspijkercurssussen wiskunde aan, maar de achterstand blijkt toch vaak te groot. Borggreve: ‘Ook speelt mee dat ons vak conjunctuurgevoelig is. Studenten zijn niet altijd intrinsiek gemotiveerd, maar denken dat ze in dit vakgebied veel kunnen gaan verdienen. Juist als het moeilijk wordt, heb je motivatie van binnenuit nodig om het vol te houden.’

NIET ALLEEN DE JONGENS DIE UITVALLEN ZIJN DE VERLIEZERS. HET DOET OOK IETS MET DOCENTEN ALS ZO VEEL STUDENTEN NIET AFSTUDEREN.

THUISGEVOEL

Op de HR kiest 53 procent van de jongens met een biculturele achtergrond voor een economische studie, bij autochtone jongens is dat 43 procent. Ook student lerarenopleiding maatschappijleer Appie koos voor een economische studie op het mbo en later op het hbo (trade management gericht op Azië). ‘Waarom? Omdat iedereen het deed.’ ►

◀◀ **Uitval en rendement**
Deze infographic toont de top 5 van eerstejaarsuitval en 8-jaarsrendement. De cijfers komen van de dienst concernstrategie van de Hogeschool Rotterdam. Onderzoeker Maaïke Bajwa heeft voor het bepalen van het diplomarendement na 8 jaar de cijfers van 5 cohorten (lichtingen studenten) bekeken. Daarbij is gekozen voor de cohorten 2005-2009, omdat we voor het 8-jaarsrendement minimaal 8 jaar terug in de tijd moeten. Doordat de percentages over meerdere cohorten samen worden berekend, hebben we grotere studentenaantallen, wat de uitkomsten betrouwbaarder maakt. Bij de cijfers over eerstejaarsuitval is om dezelfde reden gekozen voor het meten van vijf cohorten. In dit geval van 2012-2016, zodat we ook een recenter beeld van studiesucces kunnen geven. **Alleen de economische en technische opleidingen zijn onderzocht,** omdat de meeste jongens van niet-westerse migratieafkomst voor een studie in deze richting kiezen: 52 procent gaat voor een economische studie, 33 procent voor een technische studie en 15 procent kiest een opleiding uit een andere sector. Opleidingen waarbij het absolute aantal jongens van niet-westerse afkomst heel laag is, zijn niet meegenomen, omdat dit geen betrouwbare cijfers oplevert. De percentages hebben betrekking op uitval en diplomarendement bij dezelfde opleiding als die waarmee studenten zijn gestart. De cijfers geven daardoor waarschijnlijk een iets te pessimistisch beeld. **Sommige uitvallers zijn succesvol geswitcht naar een andere opleiding** en halen daar wel hun diploma, maar tellen bij de eerste opleiding mee in de uitvalcijfers.





APPIE
Tweedejaars lero
maatschappijleer

**Ondanks een havo
Cito-score toch naar vmbo**

'Ik ben opgegroeid in het Oude Noorden en ging naar een basisschool waar 3 van de 250 leerlingen van Nederlandse afkomst waren. Toen ik klein was, dacht ik dan ook dat in Nederland allochtonen in de meerderheid waren en dat de autochtonen eigenlijk de allochtonen waren. Pas toen ik naar de middelbare school ging, zag ik dat het in Rotterdam eerder 50-50 is en dat ik als Marokkaan in Nederland juist in de minderheid ben. 'Veel Marokkanen en Turken vinden het niet prettig als hen wordt gevraagd of ze zich meer Nederlands dan Turks of Marokkaans voelen. Ik vind het niet erg om die vraag te beantwoorden. Ik zeg altijd: ik voel me meer Marokkaans dan Nederlands, maar ook meer Rotterdams dan Marokkaans. Die identiteit als Rotterdamer, als Feyenoorder, is ook belangrijk voor mij.' Appie deed vmbo, daarna mbo en stroomde toen het hbo in. Net als veel jongens van niet-westerse afkomst startte hij zijn middelbareschoolloopbaan onder zijn niveau. 'Ik had een Cito-score van 538. Met een score van 537 kan je naar de

havo, maar omdat de docenten mij vervelend vonden, dachten ze dat het beter was dat ik naar het vmbo ging. Daar bleef ik in de derde zitten en toen wilde school dat ik naar kader zou afstromen. Dat weigerde ik. Ik was misschien te laks, ik kon het wel. Daarna heb ik met twee vingers in mijn neus het vmbo gehaald en ging ik vestigingsmanager groothandel studeren op het mbo. **Waarom? Omdat iedereen het deed.** 'Op het hbo koos ik opnieuw een economische studie. Daar ging ik de Engelstalige opleiding trademanagement gericht op Azië doen. Ik had allerlei goede redenen voor deze studiekeuze, zoals mijn liefde voor het Engels en interesse in Japan, maar eenmaal daar voelde ik me een buitenbeentje. Ik was de enige Marokkaanse jongen en het was alsof ik mijn Rotterdams-Marokkaanse identiteit bij de voordeur moest achterlaten. 'Het was niemands schuld dat ik me na twee blokken zo voelde. Mijn opleiding was prima. Op een vak na had ik alles gehaald. Ook mijn klasgenoten waren aardig en nodigden me uit om mee te gaan na school, maar de verschillen waren te groot. Ik hield van een broodje döner en

kapsalon, zij kenden dat niet. Ik was een Feyenoorder, zij hielden van mangastrips. Ik had niets met hen gemeen, en toen dacht ik: Als dat nu al zo is, dan is dat straks als ik ga werken ook zo. Dit was voor mij reden om te stoppen en te gaan doen wat ik eigenlijk altijd al wilde: de lerarenopleiding maatschappijleer.' In de statistieken is Appie een van de uitvallers, omdat men daarbij uitgaat van de eerste opleiding op de HR. Maar in het echte leven is hij tweedejaars lero maatschappijleer en gaat het hem goed. 'Hier ben ik op mijn plek. Ik ben altijd al geïnteresseerd geweest in politiek en maatschappelijke vraagstukken, maar door de groepsdruk koos ik een andere studierichting.' Als hij straks zelf voor de klas staat, is empathie het belangrijkste dat hij zijn leerlingen wil leren. 'Dat is wat ze echt nodig hebben in de maatschappij.'

**'PAS TOEN IK GING
STUDEREN, MERKTE IK
HOE WEINIG CONTACT
IK HAD GEHAD
MET AUTOCHTONEN.'**

Ismail (lero economie) ziet dat biculturele jongens bij hun studiekeuze niet altijd hun eigen motivatie volgen. 'Veel allochtone ouders dromen ervan dat hun kinderen de hoogste maatschappelijke ladder beklimmen. Dat kan ik goed begrijpen. Maar ja, dat sommige kinderen onder die druk bezwijken of daardoor de verkeerde studiekeuze maken, snap ik ook.' Niet alleen de jongens die uitvallen zijn hier de verliezers. Het doet ook iets met docenten als zo veel studenten niet afstuderen. De hogeschool loopt bovendien diplomabonussen mis. Het achterblijvende rendement is dus een gedeeld probleem. Alleen al daarom vindt expertdocent studiesucces Jean Marie Molina het belangrijk dat we niet alleen kijken naar de achtergrondkenmerken van de jongens, 'waar wij niks aan kunnen veranderen', maar ook de hand in eigen boezem steken. Molina: 'Jongens van Turkse, Marokkaanse en andere allochtone afkomst voelen zich vaak niet thuis in het hoger onderwijs. Dat is niet vreemd, want ons onderwijs is normatief. Het is vanuit een bepaalde cultuur vormgegeven. Die is anders dan zij kennen en daardoor staan ze vaak snel op achterstand. Mijn vraag is dan: passen de jongens niet of kloppen de kaders niet?'

WIT DOCENTENCORPS

Die 'kaders' waar Molina het over heeft, worden bij de meeste opleidingen vormgegeven door een overwegend wit, middenklasse docentencorps. Een feitelijke constatering, maar wel één met implicaties, vindt hoofddocent trade management gericht op Azië (tma) en trainer inclusief onderwijs Cheryl Gerretsen. 'De meeste docenten hebben zelf de optimale route naar het hoger onderwijs gevolgd, via havo of vwo. Veel van onze studenten komen juist van het mbo. Docenten zijn meestal buiten de stad geboren en getogen, en wonen buiten Rotterdam of in een van de betere wijken. Verder zijn de meesten niet gelovig of hebben ze een ander geloof dan de studenten. Hun kinderen gaan bijna zonder uitzondering ook weer naar havo of vwo. Hoe kun je dan de leefwereld van veel van onze studenten kennen? Ik maak hier geen verwijt, maar ik vind dat we ons moeten realiseren dat we elkaar misschien niet begrijpen en dat we daar dus moeite voor moeten doen als docenten.' Appie, de student die van tma naar maatschappijleer switchte, voelde zich op zijn eerste opleiding aan de HR een buitenbeentje. Giovanni, een universitaire student die een tijdje stage liep op de HR, merkte pas toen hij ging studeren hoe weinig contact hij had gehad met autochtonen in de voorbije achttien jaar. 'Bijna overal waar ik kwam in Rotterdam was ik omringd door allerlei culturen en etnische afkomsten. Pas nu realiseerde ik me dat ik woon in een land waar de meerderheid bestaat uit autochtone Nederlanders.'

► Ismail (Iero economie) voelt zich thuis op zijn opleiding, maar hoort van vrienden dat de cultuur op het hbo heel anders is dan zij kennen. 'Ze ervaren de omgeving als formeel en zakelijk en dat matcht niet met een sfeer waarin zij zich prettig voelen.'

Het thuisgevoel ontbreekt dus soms, maar het gaat verder dan dat. Volgens Molina maken biculturele studenten op de HR ook uitsluitingservaringen mee. Molina: 'Een minorstudente van Marokkaanse afkomst vertelde me over een les waarin het ging over de opkomst van IS. Wie denk je dat de beurt kreeg? Deze studente, de enige van Marokkaanse afkomst in de klas. Ze vroeg waarom zij die vraag kreeg voorgelegd, waarop de docent antwoordde dat ze 'gewoon' de beurt had gekregen. Het *white privilege* van de docent zorgde ervoor **dat hij niet zag waarom dit niet gepast was**. Als je over dit soort dingen op de hogeschool wilt praten, hoor je: 'Zit ze weer te zeiken.' Of: 'Zijn ze weer het slachtoffer.'

'TOEN ER EEN GRENSRECHTER DOOR MAROKKAANSE JONGENS WERD DOODGETRAPT, MOEST IK TEKST EN UITLEG GEVEN.'

Student Dauri (niet zijn echte naam) heeft soortgelijke ervaringen. 'Het begint met het verschil in de manier waarop kritische vragen worden ervaren. Als autochtone jongens openlijk kritiek uiten, krijgen ze een luisterend oor. Als ik dat doe, **ben ik die lastige Marokkaan**. 'Toen er een paar jaar geleden een grensrechter werd doodgetrapt, moest ik tekst en uitleg geven omdat de daders Marokkanen waren. Ik vroeg waarom juist ik hierop werd aangesproken. De docent kon wel door de grond zakken.'

Voor Dauri werd de grens bereikt toen hij naar een docent ging om iets te bespreken over het vak waar hij mee bezig was en de docent 'ineens een heel verhaal begon over Marokkanen in zijn straat en dat hij daar zo'n last van had. Maar, zei hij tegen me, vinger omhoog, "ik ben niet bang voor ze!" Dit voorval heb ik neergelegd bij de directie en de voorzitter van de examencommissie. Ik heb geëist dat ik mijn verslag bij een andere docent mocht inleveren en dat is gehonoreerd, maar voor mij is het een gegeven dat er docenten zijn die mij vanuit een negatieve houding benaderen omdat ik Marokkaan ben.'

IEDEREEN OP CURSUS?

Tijd voor een samenvatting. We hebben een potpourri aan verklaringen: van taal- en wiskundeachterstand tot uitsluitingservaringen. Van oorzaken die we bij de studenten neerleggen tot handen in eigen boezems. Maar hoe verder?

Volgens Anka Wagenaar, lid van de expertisegroep inclusiviteit, begint het bij het besef dat de meeste witte docenten redeneren vanuit westerse normen. 'Dat kwalificeer ik niet als een slecht ding, maar ►

'Misschien is studeren niet voor mij'

'Ik ben drie keer gestart met een opleiding aan de HR en alle keren ben ik al in het eerste jaar gestopt. Toen ik in 2012 op mijn zeventiende van de havo kwam, heb ik te laat en zonder veel nadenken voor sportmarketing en management gekozen. Dat leek me wel een leuke opleiding, maar al snel merkte ik dat ik daar niet op mijn plek zat.

'Een jaar later begon ik met international business and management studies (ibms). In het begin ging het goed, maar al snel ging het weer mis. Mijn middelbare school was heel streng. Daardoor deed ik wat ik moest doen. Op het hbo moest het uit mezelf komen en bleek ik moeite te hebben met het negen-tot-vijfritme, het vroege opstaan en de discipline die bij studeren kwam kijken.

'Weer had ik een jaar weggegooid en niks bereikt. Mijn ouders volgden me ook niet meer. Al bij mijn eerste studiekeuze hadden ze vraagtekens. "Wat kan je daar nou mee? Wil je voetballer worden?"; zeiden ze. In hun

ogen studeer je om dokter of leraar te worden. Omdat mijn ouders het eerste jaar van mijn studie hadden betaald en dat op niks was uitgelopen, zorgde ik er daarna voor dat ik alles zelf betaalde.

'Na ibms dacht ik dat het misschien beter was om een stapje terug te doen. Ik heb toen in drie jaar mijn mbo 4-diploma eventmanagement gehaald. Het verschil tussen het mbo en hbo is immens. Het niveau is niet een beetje lager, maar heel veel lager, en ook de organisatie van het onderwijs is lang niet zo strak als op het hbo.

'Ik had nu in ieder geval een diploma, maar het idee dat ik ook een hbo-papiertje moest hebben, zat nog steeds in mijn hoofd. Daarom schreef ik me in voor de Ad accountancy. Bijna meteen liep ik weer in dezelfde val. Ik ging veel uit en had soms maar twee of drie uur geslapen voor ik naar college kwam. Op die manier kun je zo'n studie niet doen.

'Misschien is studeren niet voor mij. Ik geloof nog steeds dat ik het zou moeten kunnen, maar ik

denk dat het beter bij me past om me te ontwikkelen via het werk. Ik ben op dit moment heel tevreden met mijn leven. Ik werk bij een restaurant in een leidinggevende functie en kan daar verder groeien.

'Het lag niet aan de HR dat het niet is gelukt met studeren. Het was gewoon mijn eigen schuld. Ik was te lui en niet gefocust. De school was goed georganiseerd en bood ook nog extra begeleiding aan, maar uiteindelijk is studeren wel je eigen ding. Het is niet leuk als dingen niet lukken en ik heb een studieschuld van ongeveer 8.500 euro waar geen diploma tegenover staat. Dat is balen, maar niet het einde van de wereld. Ik ben allang blij dat ik nu wel op mijn plek zit. Zou ik gelukkig zijn geweest als accountant? Ik denk het niet. In ieder geval ga ik het niet nog een keer proberen. Dat boek heb ik nu echt gesloten.'

ÖMER
Drie keer begonnen en gestopt

wees bereid het te onderzoeken. Vaak is er eerst ontkenning, dan ontkrachting. **Mensen voelen zich aangevallen in hun goede bedoelingen en zeggen: Wij zien geen kleur.** Maar ja, kijk naar ons rendementsprobleem. Kennelijk gaat er toch iets niet goed.'

Dus iedereen op cursus? 75 docenten en medewerkers van de hogeschool volgden de leergang inclusiviteit van de HR Academy al. Cheryl Gerretsen geeft zelf trainingen inclusiviteit, maar gelooft niet in een verplicht karakter. 'Dan vallen de luiken dicht. Dat heb ik vaak genoeg zien gebeuren. Eigenlijk weten we wel wat werkt: je echt verdiepen in je studenten. Van je troon komen als docent, en daar profiteren ook de andere studenten van. Gebruik voorbeelden in je les die niet alleen over Marieke en Job gaan, maar ook over Naima en Mohammed, kies voor didactische methoden waarmee je contact hebt met studenten. Sommige docenten zijn dol op hoorcolleges. Die geven dan een fantastische one man show weg vol bijdehante grappen. Maar ja, heb je het dan door als sommige studenten jouw taalgebruik niet volgen?'

Lector studiesucces Ellen Klatter is ook aanhanger van het werken aan de pedagogische slagkracht van docenten. 'De focus zou daarbij moeten liggen op de relatie met alle studenten. **Door de nadruk te leggen op een subgroep kunnen studenten in een hoek gezet worden** of lijkt het alsof er aparte remedies zijn voor die specifieke groep. Onderwijs werkt niet zo; er is volgens mij geen programma dat beter werkt voor bijvoorbeeld Marokkaanse jongens. Het gaat om participeren in het leerproces. Ik pleit er daarom voor om via de vakinhoud met studenten in gesprek te gaan. Als de stelling van Pythagoras niet bekend is, is dat een belangrijker gegeven voor je onderwijs dan waar die student vandaan komt.'

AFDELINGEN MAASLAND, ANKARA EN PARAMARIBO

Peter Karstel, directeur van IBK (bedrijfskunde), vermoedt dat sociaaleconomische achtergrond een belangrijkere voorspeller is van studiesucces dan etnische afkomst en zijn collega-directeur Rob Ketelaar, directeur van IFM (financieel management), ziet dat de superdiversiteit in zijn klassen het focussen op groepen niet alleen onwenselijk, maar ook onmogelijk maakt: 'Ik zeg weleens: we hebben de afdelingen Dordt, Zwijndrecht, Hoeksche Waard, Maasland, Ankara, Casablanca, Paramaribo, Willemstad, en dan ook nog eens de subafdelingen daarbinnen. Dit maakt de rol van de docent en zijn vermogen om binding te krijgen met de studenten nog belangrij-

'MENSEN VOELEN ZICH AANGEVALLEN IN HUN GOEDE BEDOELINGEN EN ZEGGEN: WIJ ZIEN GEEN KLEUR.'

ker. Daarom zijn we begonnen met collegiale consultatie waarbij docenten bij elkaar in de klas kijken en elkaar helpen groeien als docent.'

Behalve werken aan bewustwording en pedagogische slagkracht zijn er ook heel praktische maatregelen die op dit moment worden uitgetoetst. Joke van Foecken, onderwijsmanager bij leisure management: **'We werken aan een diverser docentenbestand,** al hebben we dat niet van vandaag op morgen voor elkaar. Ook zijn we gestart met plusweken waarin studenten hun achterstanden kunnen wegwerken. Een kritische blik op ons curriculum heeft ertoe geleid dat we de eindschrijft hebben vervangen door een beroepsproduct. We vinden het relevanter om de beroepscompetenties van studenten te toetsen dan hun pen.' Ook de communities bij COM (commercieel management) laten zien dat onderwijsvernieuwingen als een 60 punten-bsa, minder herkansingen en de mogelijkheid tot compenseren ten goede kunnen komen aan biculturele jongens. Directeur Fred Feuerstake zag de effecten vooral bij niet-westerse jongens van het mbo. 'In 2015 haalde 52 procent zijn p in 1 jaar. Twee jaar daarvoor, in het oude curriculum, lag dat percentage vele malen lager. Toen haalde 13 procent het in 1 jaar.'

Volgend collegejaar wordt sowieso interessant voor de economische instituten. Dan gaan de doorstroomprogramma's mbo-hbo in Rotterdam van start. Mbo'ers die naar het hbo willen, werken dan al op het mbo aan zelfstudie, taal en wiskunde in programma's die aansluiten op de propedeuse. Dit jaar loopt er een pilot eerstejaarsgroep bij accountancy, waarin studenten verdiepingslessen krijgen in de struikelvakken. 'We berusten dus niet in onze problemen met studiesucces', zegt Ketelaar.

En dan? **Kan het gat tussen biculturele en autochtone jongens gedicht worden als we aan al deze knoppen gaan draaien?** Anka Wagenaar vindt dat niet de juiste vraag. 'Het móet. Bij mij doet het pijn als ik die jongens op straat zie lopen op uren dat de rest van de stad naar school gaat. We mogen ons er niet bij neerleggen.' ■

Laura van Pelt (29)



GELEERD OP DE HR:
'Ik kon er kennis opdoen om mijn eigen doelen te bereiken.'

FOTO'S: STEF SCHELLEKENS



EIGENLIJK WAS LAURA VAN PELT OPGELEID TOT DOCENT BEELDDE VORMING, maar nu geeft ze techniekles. **Vanwege een tekort aan techniekdocenten op haar school liet ze zich omscholen aan de Hogeschool Rotterdam.**

'Ik vond het altijd al leuker om iets aan anderen uit te leggen dan het zelf te maken. Ook wilde ik anderen graag helpen. Dat ik docent zou worden, was voor mij daarom al snel duidelijk.' Nadat ze haar opleiding autonome kunst aan de kunstacademie St.Joost in Breda had afgerond en haar lesbevoegdheid haalde op Fontys, kon Laura van Pelt aan de slag op het Markland College Oudenbosch. Daar gaf ze tekenles. Toen de school een techniekdocent nodig had, besloot ze zich te laten omscholen.

'Zonder vakkennis mag je op veel scholen geen opleiding volgen in het technisch beroepsonderwijs, maar de Hogeschool Rotterdam wilde een uitzondering maken.' Omdat Van Pelt haar lesbevoegdheid al had, kon ze een verkort traject volgen van drie jaar in plaats van vier. 'Het was een hectische tijd. Het was erg druk op mijn werk en mijn vrouw en ik probeerden een kindje te krijgen. Het was een hele omschakeling, maar de HR heeft mij de handvatten gegeven om me in korte tijd te ontwikkelen en ik ben daar heel blij mee.' Omdat de techniek telkens verandert, probeert Van Pelt elk jaar een cursus of bijscholing te volgen: 'Laatst deed ik nog een cursus installatietechniek, dus nu kan ik ook cv-ketels aansluiten.'

GOUDEERLIJKE LEERLINGEN

Inmiddels geeft Van Pelt bijna zes jaar les. Ze heeft als vrouwelijke techniekdocent geen last van vooroordelen. Heel soms maken leerlingen opmerkingen, maar ze laat zich niet uit de tent lokken: 'Het is nu eenmaal geen roze prinsessenwereld, maar het is onzin dat meisjes niets in de techniek kunnen doen. Ik denk dat ik daar een goed bewijs van ben.'

Door kinderen in de onderbouw al met techniek te laten kennismaken, hoopt ze hen warm te maken voor een beroep in deze sector. Daarom zou ze zich in de toekomst meer willen verdiepen in de ontwikkeling van het onderwijs. 'In de techniek zie je soms dat een opdracht wel alle facetten van een bepaald onderdeel dekt en uitlegt, maar dat het



'Het is onzin dat meisjes niets in techniek kunnen doen'

**Tot 2017: lero technisch beroepsonderwijs
Nu: techniekdocent**

GEMIST OP DE HR:
'Ik had graag meer praktijkervaring opgedaan bij verschillende bedrijven.'

*Problemen
met studiesucces?*
**De wetenschap
kan helpen**

*Stop met de Wie is de mol-vraag als het gaat over
het achterblijvende studiesucces van biculturele jongens.*

Daarbij lijken er maar twee antwoorden te zijn:

het ligt aan de achtergrond van de jongens

of het komt door het onderwijssysteem.

Iliass El Hadioui zoekt de antwoorden liever in de wetenschap.

>>

‘STUDENTEN ZIJN GEEBAAT BIJ HOGE VERWACHTINGEN.’

IN DE MEDIATHEEK VAN LOCATIE MUSEUMPARK STAAN ZES EXEMPLAREN VAN ZIJN BOEK *HOE DE STRAAT DE SCHOOL BINNENDRINGT* UIT 2011.

Aan de ezelsoren en het beduimelde, zacht geworden papier te zien, zijn deze boeken door vele handen gegaan.

Socioloog en wetenschappelijk docent Iliass El Hadioui is dan ook een belangrijk man in het onderwijs. Hij agendeerde de mismatch tussen de verschillende pedagogische omgevingen waarin jongeren opgroeien. **Die mismatch leidt tot kansengelijkheid. Met name jongeren die op straat groot zijn geworden**, hebben moeite om op de schoolladder te klimmen, zoals El Hadioui dat noemt. Want de macho-codes van de straat botsen met de middenklasse-codes in het onderwijs en daardoor spelen deze jongeren een uitwedstrijd binnen de schoolmuren.

Wie is hier verantwoordelijk voor: Is dat het schoolsysteem **of ligt het aan de etnische achtergrond van jongeren?** El Hadioui wil verre blijven van de schuldvraag. Volgens hem verwordt het tot ‘een soort Wie is de mol?’ waarin iedereen naar elkaar wijst. Ook moeten scholen het vraagstuk niet laten kapen door de politiek. Nee, de weg naar oplossingen is te vinden in de wetenschap, stelt El Hadioui.

Terwijl zijn werkplek aan de Erasmus Universiteit uitzicht biedt op de glossy skyline van Rotterdam, **buigt El Hadioui zich over een papier met sombere studierementcijfers** van biculturele jongens aan de Hogeschool Rotterdam. Wat vindt hij ervan dat de HR dit soort cijfers bijhoudt? In zijn boek pleit hij namelijk voor het verlaten van het etnische perspectief als verklaring voor de problemen in het onderwijs.

‘Afhankelijk van de intentie begrijp ik waarom je als hogeschool dit soort statistieken bijhoudt’, antwoordt El Hadioui. ‘Statistieken zijn een instrument om zelfkritisch te blijven en te hervormen. De reden dat ik in mijn boek heb willen deculturaliseren, is dat ik het etnische perspectief te dominant vond. Als je alles etnisch verklaart, leg je de problematiek vooral bij de jongens neer en blijft de mismatch met het onderwijs buiten beeld. Bovendien verklaart het

niet waarom een deel van de biculturele jongens wél succesvol is in het onderwijs.

‘Het helpt ons verder niet om het interne debat over onderwijsprestaties te politiseren. Dan moet je per definitie een eenzijdig standpunt innemen en verdedigen. Ik heb daarom de neiging om trouw te blijven aan wat de pedagogische, onderwijspsychologische en sociologische literatuur ons leert. Er is een bulk aan wetenschappelijk werk uit zestig landen op dat vlak.’

En welk licht schijnt de wetenschap dan op dit achterblijvende studiesucces?

‘Als je kijkt hoe studenten de schoolladder beklimmen, dan is een van de belangrijkste factoren *self efficacy*. Dit begrip is door de psycholoog Albert Bandera geïntroduceerd en door zijn leerlingen verder uitgewerkt. Bij *self efficacy* gaat het om de innerlijke overtuiging van studenten dat zij de schoolladder kunnen beklimmen en dat ze invloed hebben op hun studiewerkelijkheid.

‘In de binnenschoolse leefwereld wordt ongeveer 40 procent van de *self efficacy* opgebouwd. **Nu wordt het gevoelig, want waar zit die andere 60 procent dan?** Die wordt verdeeld over de thuiscultuur, het verenigingsleven, de peer group, (sociale) media enzovoorts. **De korte samenvatting is: geen enkel domein heeft meer dan 50 procent van de *self efficacy* in handen.** Dus als wij binnenschools het summum bereiken en onze invloed volledig ten goede inzetten, dan nog zitten we ver van die 100 procent. **Wat je wél zult bereiken, is dat je je studenten veel meer kan laten klimmen** naarmate jij positiever, responsiever (afgestemd op signalen van studenten, red.) en uiteindelijk transformatiever (het bieden van nieuwe perspectieven, red.) lesgeeft.

‘Het wordt nog beter als binnenschoolse en buitenschoolse leefwerelden elkaar kunnen versterken, bijvoorbeeld doordat **de student zijn culturele kapitaal kan inzetten. Dan krijgt de student de kans tot een transformatie** van zijn kapitaal en stijgt zijn *self efficacy*. De omgekeerde realiteit is er natuurlijk ook. Als er een mismatch is tussen binnenschoolse en buitenschoolse realiteit lijdt de *student self efficacy* daar onder.’

Wat staat je als docent dan te doen?

‘De minst intelligente reactie is de oorzaak eenzijdig neer te leggen bij de student. Bij dit type reactie hoor je vaak: ze zijn niet gemotiveerd... Maar er is ook een intelligente manier van reageren. Daarbij zeg je als docent: Wat kan ik doen om 100 procent van de 40 procent die we binnen de school in handen hebben, te beïnvloeden?’

‘Daarbij spelen twee aspecten een rol: stille verborgen codes en mentale modellen.

Bij de verborgen codes gaat het vaak om kleine dingen. Ik geef je een voorbeeld aan de hand van jullie fotograaf Wouter. Jij was op een andere plek aan het wachten tot de fotografie klaar was. Ik vroeg hem of hij nog afscheid van je wilde nemen, wat hij inderdaad wilde. Dat is een verborgen, sociale code die Wouter verder zal brengen op de professionele ladder dan variant b: ik ben klaar met mijn professionele taak en ik pak de achterdeur. Hij heeft die code hoogstwaarschijnlijk in zijn leefwereld kunnen socialiseren. Als je docenten hoort zeggen: “Die student heeft een bepaald gedrag...”, dan gaat het vaak over dit soort dingen. Als de student optie b kiest – gelijk weglopen zonder groeten – dan doet dat iets met een docent, want achter de codes zitten verwachtingen. En de verwachting is de moeder van alle pijn, zegt een Oudhollands gezegde.

‘Als zo’n jongen nou wil klimmen op de schoolladder, dan moet hij de verborgen codes van een traditie waarin hij zelf niet is opgegroeid, te pakken krijgen. **Dat betekent dus dat hij harder moet werken. Dat is overigens niet alleen negatief.** Juist meertalige, biculturele studenten die de mismatch ervaren, bouwen een uniek soort cultureel kapitaal op dat op de lange termijn in hun voordeel kan werken als professional in een grootstedelijke omgeving. **Toch dwingt het politieke debat ons hen te reduceren tot slachtoffer of dader,** en precies daarom moeten interne onderwijsdebatten gedepolitiseerd worden.’

En welke rol spelen de mentale modellen waar je het over had?

‘Op basis daarvan lezen docenten het gedrag

Stadsocioloog en onderwijsdenker

Iliass El Hadioui is als wetenschappelijk docent verbonden aan de *Departement of Psychology, Education and Child Studies* van de **Erasmus Universiteit** en als onderzoeksleider *Transformaties in het grootstedelijk onderwijs* aan de afdeling sociologie van de **Vrije Universiteit**. Verder is hij programmaleider binnen het cultuurveranderings- en professionaliseringsprogramma *De Transformatieve School*. Verschillende middelbare scholen en roc’s nemen deel aan dit programma, waaronder **De Hef, het Libanon College en het Marnix Gymnasium.**



‘DE MACHO-CODES VAN DE STRAAT BOTSSEN MET DE MIDDENKLASSE-CODES IN HET ONDERWIJS.’

van hun studenten. **Het probleem is dat we daar niet alleen objectieve criteria voor hebben.** Die mentale modellen zijn vaak sterk beïnvloed door onbewuste processen. Als een jongen met een jas aan in de klas zit, weinig vragen stelt of denkt in termen van: wat kan ik hier verdienen, dan kan een docent zich afvragen of zo’n student wel geschikt is. En is hij wel intrinsiek gemotiveerd als hij zo gefocust is op het salaris? **De gedachte dat iemand die gericht is op geld niet echt gemotiveerd is, is een voorbeeld van een mentaal model.’**

Als zo’n jongen vervolgens een onvoldoende haalt, denkt de docent misschien eerder: dat komt omdat hij niet gemotiveerd is, dan: ik moet het nog een keer uitleggen.

‘Precies. **We weten dat studenten gebaat zijn bij hoge verwachtingen.** Als je die attitude nastreeft als docent, moet je bereid zijn te onderzoeken wat er in jouw black box zit aan codes en mentale modellen. Zo’n docent kan zeggen: Wacht eens, we hadden toch afgesproken dat dit bij de student ligt en nu hebben we het ineens over mijn mentale modellen? Die denklijn tref je vaker aan in het hbo en nog meer in het wetenschappelijk onderwijs. **Vreemd, want in het hoger onderwijs wordt iedereen suf gegooid met het begrip zelfreflectie.** Niet alleen studenten, maar ook docenten moeten daartoe bereid zijn. Ik bedoel hier niet ‘reflectie vanuit schuld’, maar vanuit nederigheid. Docentschap gaat vooral over het besef dat je leerling blijft.’

En dan?

‘Dan kan je als docent heel gericht gaan werken aan het versterken van de *self efficacy*. Albert Bandura definieert vier bouw-

stenen van *self efficacy*: de **mastery experience** waarbij studenten sterker worden door te ervaren dat ze iets onder de knie krijgen, de **vicarious experience** waarbij ze zien dat het anderen ook lukt, **verbal persuasions** (je kan het!) en de **emotionele en affectieve staat** waarin we verkeren. Als we met die bouwstenen aan het werk gaan, kunnen we weg van de Wie is de mol-vraag naar: Hoe krijgen we onze studenten verder de schoolladder op?

‘Een onderwijspedagoog zei eens: Als we allemaal mogen lesgeven aan kinderen die net zo zijn als onze eigen kinderen, **dan hebben we onze eigen lessen verklaard tot een werkgelegenheidsproject voor docenten.** En zo is het. Als je studenten met andere codes en modellen kan laten klimmen op de schoolladder, dan is dat de echte transformatie en is de school een vehikel voor hun ontwikkeling.’ ■

Schakelklas geeft mbo-doorstromers zelfvertrouwen



Tekst Yvonne van de Meent Illustratie Krelis

Nagehan Gönen en Kirsten van Loo zijn met dertien andere **mbo-doorstromers** in februari begonnen aan de pabo en dat **is een klein wonder**. Zonder het tijdelijke doorstroomprogramma voor mbo'ers hadden ze de horde die de pabo-toelatingstoetsen opwerpen niet kunnen nemen.

KIRSTEN VAN LOO WILDE ALTIJD AL JUF WORDEN, maar door een reeks ziekenhuisopnames kon ze de havo niet afmaken en is ze naar het mbo gegaan. Ze rondde afgelopen zomer de opleiding onderwijsassistent af en was van plan meteen door te stromen naar de pabo.

Maar de toelatingstoetsen geschiedenis, aardrijkskunde en natuur & techniek die aankomende pabo-studenten sinds 2015 moeten afleggen, dreigden roet in het eten te gooien. 'Ik heb wel geleerd voor die toetsen, maar ik heb ze niet gedaan. Ik dacht dat ik geen kans zou maken.'

Gelukkig ontdekte ze op internet het nieuwe doorstroomprogramma dat mbo'ers in een halfjaar klaarstoomt voor de pabo. Dit is precies wat ik nodig heb, wist Kirsten meteen. Haar klasgenoot Nagehan Gönen, die de mbo-opleiding mode volgde, hoorde van haar studieloopbaancoach over de schakelklas. Zonder het doorstroomprogramma had ze de overstap naar de pabo nooit aangedurfd. 'Ik heb vmbo-basis gedaan en geen aardrijkskunde, geschiedenis en natuur & techniek gehad. Op het mbo kreeg ik die vakken ook niet.'

Kirsten en Nagehan zijn niet de enige mbo'ers die zich door de in 2015 ingevoerde instroomtoetsen lieten afschrikken. In 2006 stroomden er landelijk nog 3.900 mbo'ers door naar de pabo, in 2016 waren dat er nog maar 1.200. Op de HR daalde de instroom van mbo'ers in 2015 zelfs met 80 procent. **Ondertussen schreeuwt het basisonderwijs om nieuwe leraren.** Alleen in Rotterdam zijn er over vier jaar al 400 leerkrachten te kort. De vorige minister van Onderwijs, Jet Bussemaker, trok daarom 1 miljoen euro uit voor

een tweejarige pilot waaraan de roc's en pabo's in Amsterdam, Den Haag en Rotterdam meedoen.

Alle doorstromers naar HR

Het schakelprogramma is gericht op mbo'ers die, zoals Nagehan, een mbo-opleiding hebben gevolgd **die niet aansluit op de pabo**. Daarom bevat het traject ook een schoolstage. Onderwijsassistenten zoals Kirsten hebben tijdens hun opleiding al voor de klas gestaan en hoeven zich alleen voor te bereiden op de toetsen, is het idee. Dat kunnen ze tijdens hun mbo-opleiding doen, via zelfstudie of door cursussen te volgen die de pabo's verzorgen. Voor Kirsten werkte dat niet. 'Ik deed mijn mbo-opleiding in Middelharnis. Lessen volgen op de pabo in Rotterdam was moeilijk te combineren met mijn mbo-examens.'

'Tijdens de voorlichtingsrondes bleek dat veel onderwijsassistenten moeite hebben met die combinatie', vertelt Simon Theeuwes. Samen met Tamara de Vos is hij projectleider van het Rotterdamse doorstroomprogramma. 'We hebben hen aangemoedigd om die toetsen toch te doen en gezegd: je mag meedoen aan het schakelprogramma als je ze niet hebt gehaald.'

Dat heeft een gemengde schakelklas opgeleverd met twaalf onderwijsassistenten en twaalf mbo'ers uit niet-verwante richtingen als pedagogisch werk, apothekersassistent en mode. Van deze groep zijn er negen voortijdig gestopt en konden uiteindelijk vijftien doorstromers in februari aan de pabo beginnen. **Bij de HR, want de andere Rotterdamse hogescholen, Inholland en Thomas More, zagen het geringe aantal doorstromers af van februari-instroom.**

Wennen aan zelfstandig werken

Nagehan Gönen slaagde na één herkansing voor de toelatingstoetsen, maar het was flink aanpoten. Bij de eerste aardrijkskundeles raakte ze een beetje in paniek. 'Ik hoorde een heleboel woorden die ik niet kende: sedimentatie, erosie, estuarium. Ik dacht: woh, wat is dit?' Haar docent had een praktische oplossing. Hij stuurde haar voortaan vooraf de powerpointpresentaties van zijn lessen, zodat ze de woorden die ze niet kende vast kon opzoeken. Daardoor kon ze de lessen beter volgen.

Naast de voorbereiding op de toelatingstoetsen en de schoolstage krijgen de doorstromers les in Nederlands en rekenen, en wordt er veel aandacht besteed aan hbo-vaardigheden. **'Zelfstandig aan de slag gaan is voor de meeste mbo'ers de grootste uitdaging in het hbo'**, zegt Theeuwes. 'In het mbo word je erg achter de broek gezeten, in het hbo moet je zelfdiscipline opbrengen', weet Nagehan nu. 'Je moet goed plannen en regelmatig werken.' Dat had ze op het mbo niet geleerd. 'Bij mode hoef je niet echt te studeren.' Kirsten haalde de drie toelatingstoetsen al in november. 'In één keer', vertelt ze. Maar toch is ze blij dat ze een halfjaar extra heeft uitgetrokken voor het schakelprogramma. 'Klasgenoten uit het mbo die wel direct zijn doorgestroomd, zijn nu al gestopt. Wij zijn veel beter voorbereid.'

Hbo-studiecultuur

De vijftien doorstromers die de pilot heeft opgeleverd, zijn een druppel op de gloeiende plaat. **Theeuwes hoopt daarom in september twee schakelklassen te vullen**, maar dat wordt lastig als

'KLASGENOTEN UIT HET MBO DIE DIRECT ZIJN DOORGESTROOMD, ZIJN NU AL GESTOPT.'

de strikte toelatingsvoorwaarden niet worden versoepeld. Alleen mbo'ers die nog ingeschreven staan bij hun roc en hun diplomering uitstellen, kunnen deelnemen. Mensen die al een diploma hebben, vallen dus buiten de boot. 75 belangstellenden konden daarom niet worden ingeschreven bij het afgelopen schakelprogramma.

De Tweede Kamer heeft er bij minister Van Engelshoven op aangedrongen om het schakeltraject dit jaar ook open te stellen voor gediplomeerde mbo'ers. Half februari liet ze de Kamer weten dat roc's deze deelnemers dan zouden moeten inschrijven als student, terwijl ze niet de intentie hebben een opleiding af te ronden. Dat is strijd met de wet. Een versoepeling van de toelatingsvoorwaarden lijkt er dus niet in te zetten.

Ondanks het mislopen van een flink aantal inschrijvingen vindt Theeuwes de pilot niet mislukt. 'Het materiaal dat we ontwikkelen is niet alleen voor het schakeltraject, we gebruiken het ook voor de doorstroomkeuzedelen die vanaf volgend jaar in het mbo worden aangeboden. En het mooie van dit traject is dat mbo- en hbo-docenten het samen hebben ontwikkeld en uitgevoerd. Dat draagt ook bij aan het verbeteren van de aansluiting.'

Theeuwes hoopt bovendien dat het tijdelijke doorstroomprogramma een permanent vervolg krijgt. **'Ik geloof in de meerwaarde van dit traject.** De doorstroomkeuzedelen in het mbo zijn alleen een oplossing voor onderwijsassistenten. Zo'n keuzedeel duurt bovendien veel korter, terwijl mbo-studenten echt de tijd moeten krijgen om zich de studiecultuur van het hbo eigen te maken. Pas dan krijgen ze het zelfvertrouwen om de pabo met succes af te ronden.' □



Koreaans barbecueën aan het Zwaanshals

Korea is de afgelopen tijd vaak in het nieuws. Positief tijdens de recente Olympische Spelen en negatief door de dreiging vanuit Noord-Korea. Maar zelden gaat het over de Koreaanse keuken. En laat die nou net bijzonder smaakvol zijn.

ALS JE WELEENS OP EEN FOODFESTIVAL BENT GEWEEST OF IN DE FENIX FOOD FACTORY, HEB JE 'M VAST GEZIEN: DE FELRODE TENCA DELUXE CARAVAN UIT BEGIN JAREN ZESTIG VAN ALLEGAARTJE.

Vanuit dit stukje rijdend Hollands erfgoed laten Janneke en Valentijn sinds 2013 Rotterdam en omgeving kennismaken met de Koreaanse keuken. En met succes. Want toen het tweetal in 2016 op zoek moest naar een grotere productiekeuken, ontstond het idee om er een klein restaurantje aan vast te plakken. En dus vind je aan het Zwaanshals, met een knipoog naar hun caravan, een sfeervolle huiskamer die is ingericht met diezelfde Koreaanse spulletjes uit de sixties. Nu weet je gelijk waar de naam Allegaartje vandaan komt.

Niet alleen het interieur is gezellig kneuterig, de activiteit van vanavond ook. Want midden op de bijpassende formicatafel staat een feloranje Koreaanse barbecue (bulgogi). Omdat de huizen in Korea niet zo groot zijn, eten Koreanen vaak buiten de deur en mensen van alle rangen en standen schuiven dan aan rond de bulgogi. Die kun je het beste vergelijken met ons gourmetstel. Hier krijg je al-

leen niet allemaal je eigen pannetje, maar leg je stukjes flinterdun gemarineerd rundvlees op de gloeiendhete plaat van de met kooltjes gestookte barbecue.

Het gegrilde rundvlees eet je in een soort wrap van sla. Die vul je vervolgens met allerlei smaken: zeewier, rijst, aubergine, komkommer, rettich en natuurlijk kimchi (Koreaanse ingemaakte kool). Om het geheel wat meer pit te geven, komt er nog een lik gochujang (Koreaanse chilipasta) op en happen maar. Het vlees is zacht en lichtzoet van smaak door de marinade van sojasaus, gember en knoflook. De ingemaakte groenten zorgen voor een frisse toets, waarna het pittige van de gochujang komt. Erg smaakvol en licht verteerbaar.

Het leukste is misschien nog wel dat het in Korea heel normaal is om je tafelgasten te voeren, want dan weet je zeker dat zij in al het drankgelag genoeg hebben gegeten. Een origineel idee voor een date wat mij betreft. **■ Jonathan van Noord**

Allegaartje, Zwaanshals 277

Bulgogi kost 26 euro, maar er zijn ook goedkopere maaltijden op de kaart.

FOTO: FRANK HANSWIJK

WITNESS THE FITNESS

JAWELLES, DAAR ZIJN WE WEER. LIVE VANUIT DE ZOMERTIJD! DE DAGEN ZIJN LANGER EN LICHTER, DE TEMPERATUUR LIGT NET WAT HOGER EN DIE DINGEN SAMEN MAKEN dat de meeste mensen toch nét een beetje vrolijker zijn dan gedurende het wintergeweld. Met mij ging het in de grote grauwe grijzigheid overigens prima. Ik ben in januari van dit jaar weer begonnen met sporten. Dat doet een mens goed!

Moeilijk was het wel, de sportdrempel was erg hoog geworden. Ik had mijn loopbaan nogal lang boven mijn gezondheid geplaatst en hoe meer werk, hoe minder tijd. Hoe minder tijd, hoe groter de gemakdrang. Boodschappen doen? Koken? Bewegen (voor de lol)? Ha! Soms at ik drie keer per dag buiten de deur, overwegend ongezond. Kapsalons, bamiblokken, hotwings en pizza's. Was dat alles, was het probleem niet zo groot.

Ik tikte blikjes frisdrank weg alsof het flesjes water waren en ik bestelde bovengemiddeld vaak voedsel onder het motto: 'Buiten eten levert stress op; ik ben liever thuis bezorgd.' Om nog maar te zwijgen over de grote hoeveelheden koek, snoep en chocola die ik er doorheen jaste. Alsof ik aandelen had in Kinder Bueno, Snickers (goed te doen als ontbijt ook), Twix en Lion. Tot de huisarts mij eind 2017 vertelde dat mijn overgewicht gevaarlijke vormen begon aan te nemen. Haha, vormen. Ik had een kop als een oliebol en een pens als een skippybal. Dat is geen waardeoordeel; **vol wezen is helemaal niet erg. Maar overvol is ongezond.**

Toen ik 102 kilo woog, heb ik de knop omgezet: géén zoet meer, geen vet meer en minstens drie keer per week sporten. Ik sleepte mijn parodie op een menselijk lichaam richting de fitness, waar ik nu dus al een paar maanden onder de bezielende leiding van een goede vriend mijn gymnastiekoefeningen doe. Is het altijd leuk? Nee. Doet het heel vaak pijn? Zeker. Word je, vooral in het begin, geconfronteerd met je eigen tekortkomingen en de effecten van jarenlange lichamelijke nalatigheid? Ook. Wil je die goede vriend met z'n bezielende leiding soms stiekem helemaal doodkapotwurgen? Ja! Maar de voldoening van het totaalpakket (letten op voeding, bezig met sporten) is veel te groot.

Tussen de kolossen die trainen alsof ze volgende week tegen Badr of Rico moeten, de giganten die bij het veel te veel gewicht in één keer tillen geluiden maken als een beer met obstipatie en de titanen die zich verwoed van afmeting nachtkastje naar formaat kast ploeteren, heb ik een stuk ontspanning door inspanning gevonden. Niet om de cover van Men's Health te halen, maar om gezonder te worden en me beter te voelen. En om gewoon weer kleding van de Zara aan te kunnen (die maat Tabellen daar liegen sowieso).

Niet slecht voor iemand die een halfjaar geleden nog liever naakt in een glasbak zou zwemmen dan twee meter op een loopband te slijten. **En ik kan het iedereen aanraden.** Want je zorgt niet voor je geest als je je lichaam steeds vergeet. Dat je 't weet! **■**

Derek Otte, stadsdichter van Rotterdam, schrijft versjes, verhalen en spoken word. Op de HR geeft hij het keuzevak Spoken Word.

DEREK

TOEN IK 102 KILO WOOG, HEB IK DE KNOP OMGEZET: GÉÉN ZOET MEER, GEEN VET MEER EN MINSTENS DRIE KEER PER WEEK SPORTEN.



WIE BEN JIJ DAN?



Jelle van de Ridder (22)
VIJFDEJAARS
MARITIEME TECHNIEK

VIJFTIG EURO
VOOR ZIJN EERSTE SCHILDERIJ

JELLE VAN DE RIDDER SCHILDERT PORTTRETTEN IN ZIJN VRIJE UURTJES EN VERDIENT DAAR EEN LEUK ZAKCENTJE MEE. 'Mijn eerste schilderij bracht vijftig euro op.' Vijf jaar geleden begon hij met schilderen en na een jaar oefenen verkocht hij zijn eerste portret. 'Geëngageerde kunst maak ik eigenlijk niet, ik schilder alleen in opdracht. Ik gebruik daarvoor meestal een foto als voorbeeld.'

Jelle twijfelde nog of hij naar de kunstacademie zou gaan, maar doet nu een technische opleiding. 'Mijn vader zei altijd: "Je moet zorgen dat je genoeg verdient om je hobby te kunnen bekostigen", dus koos ik voor zekerheid. Ik heb daar geen spijt van.'

Als Jelle aan een nieuwe schilderopdracht begint, moet hij fit zijn. 'Het is eigenlijk net als sporten, ik moet wel energie hebben.' De ideale tijd om dit te doen is overdag, want alleen met daglicht zijn de kleuren goed zichtbaar. 'Ik heb wel een daglichtlamp, maar dat is niet helemaal hetzelfde.'

Tijdens het schilderen drinkt Jelle veel koffie en luistert hij het liefst naar klassieke muziek, vooral Bach en Brahms. En hij probeert het schilderij altijd in een keer af te krijgen: 'Als ik eenmaal bezig ben, wil ik niet stoppen. Dan moet ik het afmaken.' Als het portret na vijf à zes uur klaar is, is hij moe en soms zelfs chagrijnig.

Jelle is bijna klaar met zijn opleiding. Hij denkt erover om na zijn bachelor een master in technisch ontwerpen te volgen. 'Ik zou misschien mijn twee kwaliteiten kunnen combineren, maar daar ben ik nog niet zeker van. Ik vind maritieme techniek ook erg leuk. Na mijn afstuderen wil ik wel een korte schildercursus volgen om mijn werk te verfijnen. Daarna zie ik wel weer verder.' ■ Lana van der Meer